

LUOMUBAROMETRIN TULOKSET, KEVÄT 2024

Vastaajien kokonaismäärä: 104

Tuotantosuunta	Osuus kaikista vastanneista	Osuus 100% luomussa	Osuus päätoimisia viljelijöitä	Yrittäjien keskimääräinen ikä	Keskimääräinen liikevaihto	Tukien osuus tilan liikevaihdosta (arvio)
Vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvit	46,2 %	90 %	63 %	51	183 854 €	59 %
Naudanliha	21,2 %	91 %	100 %	48	289 773 €	59 %
Maito	17,3 %	61 %	100 %	44	588 889 €	44 %
Lammas	4,8 %	100 %	100 %	45	204 000 €	46 %
Kananmuna	2,9 %	100 %	100 %	55	500 000 €	26 %
Sika	1,9 %	100 %	100 %	55	800 000 €	17 %
Nurmituotanto	1,0 %	100 %	100 %	45	20 000 €	55 %
Peruna	1,0 %	100 %	100 %	45	175 000 €	40 %
Vuohi	1,0 %	100 %	100 %	65	400 000 €	23 %
Kausi- /kasvihuone ja kasvutunnelit	1,0 %	100 %	100 %	65	400 000 €	65 %
Avomaan vihannestuotanto	1,0 %	100 %	100 %	45	20 000 €	10 %
Muu tuotantosuunta	1,0 %	100 %	100 %	65	350 000 €	54 %
Keskiarvo	100,0 %	87 %	83 %	49	300 817 €	53 %

Oletko tuottajajärjestön jäsen?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Kyllä, MTK:n	77	74,1%
Kyllä, SLC:n	15	14,4%
Kyllä, molempien edellä mainittujen	0	0,0%
En ole edellä mainittujen tuottajajärjestön jäsen	12	11,5%

Missä maakunnassa maatilasi sijaitsee

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Uusimaa	11	10,6%
Varsinais-Suomi	9	8,7%
Satakunta	4	3,8%
Kanta-Häme	3	2,9%
Pirkanmaa	7	6,7%
Päijät-Häme	3	2,9%
Kymenlaakso	8	7,7%
Etelä-Karjala	1	1,0%
Etelä-Savo	5	4,8%
Pohjois-Savo	13	12,5%
Pohjois-Karjala	2	1,9%
Keski-Suomi	2	1,9%
Etelä-Pohjanmaa	10	9,6%
Pohjanmaa	11	10,6%
Keski-Pohjanmaa	5	4,8%
Pohjois-Pohjanmaa	6	5,8%
Kainuu	0	0,0%
Lappi	2	1,9%
Ahvenanmaa	2	1,9%

Miten tila on sitoutunut luomutuotantoon?

Vastaajien määrä: 104, valittujen vastausten lukumäärä: 106

	n	Prosentti
Tila on kokonaisuudessaan luomutuotannossa	90	86,5%
Tila on osittain luomutuotannossa (ns. sekatila)	7	6,7%
Tila on aikeissa siirtyä/ siirtymässä luomutuotantoon	3	2,9%
Tila on aikeissa siirtyä pois/ siirtymässä pois luomutuotannosta	6	5,8%

Mitkä ovat merkittävimmät syyt siihen, miksi tila on luomutuotannossa?

Vastaajien määrä: 85

- **Taloudelliset syyt: 51 vastaajaa:**
 - Paremmat katteet/kannattavampaa kuin tavanomaisessa (8)
 - Kannattavuus yleisesti (12)
 - Vähemmän ulkoisia panoksia (6)
 - Lisäarvoa tuotteille (8)
 - Tuet (5)
 - **Ympäristölliset syyt: 22 vastaajaa:**
 - Monimuotoisuus (6)
 - Kestävyys yleisesti (6)
 - Terveys/turvallisuus (5)
 - **Kasvinsuojeluaineet: 18 vastaajaa**
 - **Periaatteet/arvot/ideologia: 20 vastaajaa**
 - **Perinne/pitkään on tehty tällä tavalla: 8 vastaajaa**
 - **Vastaus, joka huokuu yleistä pahoinvointia: 6 vastaajaa**
 - **Huoltovarmuus: 3 vastaajaa**
 - **Muut syyt: 9 vastaajaa**
 - Ruoan puhtaus (2)
- **Viime barometrissa esiintyi seuraavat yhtäläisyydet:**
 - **Taloudelliset syyt:**
 - Kuten viime vuonna, taloudelliset syyt ovat edelleen merkittävä motivaattori tuottajille siirtyä luomutuotantoon. Tämä korostuu vastauksissa, jotka mainitsevat kannattavuuden, paremmat katteet ja tuet.
 - **Ympäristöystävällisyys ja kasvinsuojeluaineiden välttäminen:**
 - Ympäristöön liittyvät syyt, kuten halu välttää kemikaaleja ja tukea luonnon monimuotoisuutta, ovat jälleen keskeisessä asemassa.
 - **Ideologia ja arvoalinnat:**
 - Arvoihin liittyvät syyt, kuten eläinten hyvinvointi ja kestävä tuotantotapa, ovat yhä tärkeitä, mikä tukee viime vuoden havaintoa siitä, että luomutuotanto on monille arvovalinta.
 - **Erona viime syksyn tuloksiin:**
 - **Markkinat ja lisäarvo:**
 - Tämän vuoden vastauksissa mainittiin useammin markkinat ja tuotteiden lisäarvo kuluttajamarkkinoilla. Tämä voi viitata siihen, että tuottajat ovat entistä tietoisempia luomutuotteiden markkinapotentiaalista ja kysynnästä.
 - **Pitkäaikainen sitoutuminen ja perinne:**
 - Vaikka joissakin vastauksissa mainittiin perinteet ja pitkäaikainen sitoutuminen luomuun, tämän vuoden aineistossa korostui myös uusien, taloudellisten ja ympäristöllisten syiden merkitys siirtymiselle luomutuotantoon.
 - **Puhtaan ruoan tuottaminen:**
 - Toisin kuin viime vuonna, puhtaan ruoan tuottamisen merkitystä ei erikseen korostettu merkittävänä syynä vain pienelle osalle vastaajista. Sen sijaan luomutuotannon hyödyt nähdään laajemmin, kuten ympäristöystävällisyys, taloudellisuus ja arvoalinnat.
 - **Huoltovarmuus** on vastaajien keskuudessa uusi aihe, jota ei oltu nostettu lainkaan viime tuloksissa syksyllä 2023.

Mistä syistä tila on siirtymässä luomutuotantoon?

Vastaajien määrä: 3

- Sukupolven vaihdos (1)
- Taloudelliset syyt (2)

Mistä syistä tila on siirtymässä pois luomutuotannosta?

Vastaajien määrä: 6

- Kannattavuus (5)
- Byrokratia (2)

Mikä on maatilasi päätuotantosuunta?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvit	48	46,1%
Avomaan vihannestuotanto	1	0,9%
Peruna	1	1,0%
Sokerijuurikas	0	0,0%
Avomaan marja & hedelmä	0	0,0%
Kausi-/kasvihuone ja kasvutunnelit	1	1,0%
Nurmituotanto	1	1,0%
Maito	18	17,3%
Sika	2	1,9%
Kananmuna	3	2,9%
Naudanliha	22	21,1%
Lammas	5	4,8%
Vuohi	1	1,0%
Mehiläinen	0	0,0%
Muu, mikä?	1	1,0%

Mitä kaikkea muuta tuotantoa tilalla harjoitetaan?

Vastaajien määrä: 100, valittujen vastausten lukumäärä: 259

	Luomutuotantona	Tavanomaisena tuotantona	Yhteensä
Vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvit	78	1	100
Avomaan vihannestuotanto	8	0	100
Peruna	10	1	100
Sokerijuurikas	-	-	100
Avomaan marja & hedelmä	6	0	100
Kausi-/kasvihuone ja kasvutunnelit	2	0	100
Nurmituotanto	75	0	100
Maito	10	5	100
Sika	1	0	100
Siipikarjan liha	-	-	100
Kananmuna	3	2	100
Naudanliha	22	4	100
Lammas	9	4	100
Vuohi	1	0	100
Mehiläinen	1	5	100
Muu, mikä?	7	4	100
Yhteensä	233	26	100

Muu, mikä? kentän vastaukset:

- Matkailu, metallityöt, maanviljely, ympäristösopimusalat

Kuinka suureksi arvioit tilan valkuaisomavaraisuuden? (itse tuotetun valkuaisrehun suhde ostettuun)

Vastaajien määrä: 53

	n	Prosentti
0 %	5	9,4%
1 - 19 %	6	11,3%
20 - 39 %	4	7,6%
40 - 59 %	4	7,6%
60 - 79 %	7	13,2%
80 - 99 %	6	11,3%
100 %	21	39,6%

Millaisilla tuotteilla ja missä määrin tila täydentää valkuaistarvettaan ostorehuilla?

Vastaajien määrä: 42

- **Palkokasveja: 10 vastaajaa**
 - Papuja (6)
 - Hernettä (9)
- **Rypsiä: 11 vastaajaa**
- **Ei osta: 11 vastaajaa**
- **Muut: 20 vastaajaa**
 - Mineraaleja (2)
 - Rehux (3)
 - Valkuaistiiviste (5)
 - Rehu (9)

Oletko pää- vai sivutoiminen viljelijä?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Päätoiminen	86	82,7%
Sivutoiminen	18	17,3%

Mikä on tilan yrittäjän / yrittäjien keskimääräinen ikä

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
18 - 29 vuotta	1	0,9%
30 - 39 vuotta	18	17,3%
40 - 49 vuotta	40	38,5%
50 - 59 vuotta	28	26,9%
60 - 69 vuotta	14	13,5%
yli 70 vuotta	3	2,9%

Käytetäänkö tilalla ulkopuolista työvoimaa?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Ei käytä ulkopuolista työvoimaa	73	70,2%
Käyttää kausityövoimaa	18	17,3%
Käyttää ympärivuotisesti ulkoista työvoimaa	13	12,5%

Kuinka monta tilan ulkopuolista työntekijää tilalla on työhuippujen aikaan?

Vastaajien määrä: 31

	n	Prosentti
1 - 3 henkilöä	26	83,9%
4 - 9 henkilöä	5	16,1%
10 - 19 henkilöä	0	0,0%
20 - 49 henkilöä	0	0,0%
Yli 50 henkilöä	0	0,0%

Kuinka monta tilan ulkopuolista työntekijää tilalla on keskimäärin?

Vastaajien määrä: 13

	n	Prosentti
1 - 3 henkilöä	12	92,3%
4 - 9 henkilöä	1	7,7%
10 - 19 henkilöä	0	0,0%
20 - 49 henkilöä	0	0,0%
yli 50 henkilöä	0	0,0%

Mikä on ulkopuolisten työntekijöiden keskimääräinen kuukausiansio?

Vastaajien määrä: 31

	n	Prosentti
Alle 1000 €/kk	4	12,9%
1000 - 1499 €/kk	7	22,6%
1500 - 1999 €/kk	8	25,8%
2000 - 2499 €/kk	6	19,3%
2500 - 2999 €/kk	3	9,7%
3000 - 3499 €/kk	0	0,0%
3500 - 4000 €/kk	0	0,0%
Yli 4000 €/kk	0	0,0%
En osaa sanoa/ en halua vastata	3	9,7%

Mikä on tilan ulkopuolisten työntekijöiden keskimääräinen koulutustaso?

Vastaajien määrä: 31

	n	Prosentti
Peruskoulu	3	9,7%
Lukio / ammattikoulu	18	58,1%
Alempi korkeakoulututkinto	5	16,1%
Ylempi korkeakoulututkinto	1	3,2%
Tohtori	0	0,0%
Jokin muu, mikä?	0	0,0%
En osaa sanoa	3	9,7%
En halua vastata	1	3,2%

Kuinka suuri osa tilan työvoimasta tulee Suomen ulkopuolelta

Vastaajien määrä: 30

	n	Prosentti
0 %	21	70,0%
1 - 19 %	4	13,3%
20 - 39 %	3	10,0%
40 - 59 %	1	3,4%
60 - 79 %	1	3,3%
80 - 100 %	0	0,0%

Mistä syistä tila on päätenyt käyttämään ulkomaalaista työvoimaa?

Vastaajien määrä: 9

- **Monipuoliset syyt ulkomaalaisen työvoiman käyttöön:**
 - Tilat päätyvät käyttämään ulkomaalaista työvoimaa erilaisista syistä, jotka vaihtelevat saatavuudesta ja tehokkuudesta kulttuurienvaihtoon ja erityisiin koulutusmahdollisuuksiin.
- **Ulkomaalaisen työvoiman arvostus:**
 - Vastauksista heijastuu ulkomaalaisen työvoiman arvostus, joka perustuu niin heidän työpanokseensa kuin osaamiseensa ja motivaatioonsa.
- **Kotimaisen työvoiman haasteet:**
 - Kotimaisen työvoiman saatavuuden ja motivoinnin haasteet ovat ajaneet tiloja etsimään vaihtoehtoja ulkomailta, mikä heijastaa laajempia työmarkkinoiden trendejä maatalousalalla.

Millaisissa työtehtävissä ulkomaalaisia työntekijöitä työskentelee?

Vastaajien määrä: 9, valittujen vastausten lukumäärä: 11

	n	Prosentti
Maatalouden tai puutarhatalouden konetyöt	2	22,2%
Muut viljelyyn liittyvät pelto-, tarha- tai kasvihuonetyöt	2	22,2%
Maatalouden eläinhoitotyöt	6	66,7%
Tuotteiden kauppakunnostus ja pakkaus	0	0,0%
Tuotteiden jatkojalostus	0	0,0%
Matkailupalvelut	0	0,0%
Johtotehtävät	0	0,0%
Asiantuntijatehtävät	0	0,0%
Tutkimus- ja kehitystyö	0	0,0%
Jokin muu, mikä?	1	11,1%

Millaisia lannoitteita tilalla käytetään?

Vastaajien määrä: 104, valittujen vastausten lukumäärä: 158

	n	Prosentti
Tila käyttää sen omaa kotieläinlantaa	54	51,9%
Tila ostaa/ vastaanottaa lantaa muilta tiloilta	25	24,0%
Tila pyrkii käyttämään muiden tilojen kotieläinlantaa, mutta ei käytä tällä hetkellä	12	11,5%
Tila ei käytä, eikä pyri käyttämään muiden tilojen kotieläinlantaa	15	14,4%
Tila myy tai lahjoittaa muille tiloille omaa kotieläinlantaa	7	6,7%
Tila käyttää luomuhyväksytyjä ostolannoitteita	45	43,3%

Millaisia ostolannoitteita tilalla käytetään ja mihin tarkoituksiin?

Vastaajien määrä: 40

- **Yara: 16 vastaajaa**
- **Ecolan: 3 vastaajaa**
- **Soilfood: 5 vastaajaa**
- **Maanparannuskuituja: 5 vastaajaa**
- **Sivuvirrat: 3 vastaajaa**
 - Tuhkaa (1)
 - Kompostia (1)
 - Biokaasujalostamon jätteitä (1)
- **Vinasseja: 2 vastaajaa**
- **Muut/määrittelemättömät: 17 vastaajaa**

Mikä on maatilasi liikevaihto maatalouden osalta?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
0 - 9 999 €	1	1,0%
10 000 - 29 999 €	11	10,6%
30 000 - 59 999 €	10	9,6%
60 000 - 99 999 €	7	6,7%
100 000 - 149 999 €	22	21,1%
150 000 - 199 999 €	14	13,5%
200 000 - 499 999 €	28	26,9%
500 000 - 999 999 €	7	6,7%
1 000 000 € - 1 499 999 €	3	2,9%
1 500 000 € - 1 999 999 €	0	0,0%
Yli 2 000 000 €	1	1,0%

Millainen on maatilasi taloudellinen tilanne tavanomaiseen vuoteen verrattuna?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Huomattavasti heikompi	22	21,1%
Hieman heikompi	34	32,7%
Normaali	36	34,6%
Hieman parempi	9	8,7%
Huomattavasti parempi	3	2,9%

Millaiset näkymät markkinoilla on maatilasi tuotannon osalta?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Tavanomaista heikommat	55	52,9%
Normaalit	43	41,3%
Tavanomaista paremmat	6	5,8%

Miten arvioisit maatilasi taloudellisen tilanteen kehittyvän seuraavan 12 kuukauden aikana?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Negatiivisesti, miksi?	27	26,0%
Positiivisesti, miksi?	23	22,1%
En usko taloudellisen tilanteen muuttuvan merkittävästi	54	51,9%

Keskeiset havainnot:

- **Ennakoitu negatiivinen kehitys:**

- Noin neljännes vastaajista (26%) arvioi taloudellisen tilanteensa kehittyvän negatiivisesti. Perusteluissa mainitaan usein tuotteiden hintojen lasku, korkeat kustannukset ja tuotantopanosten hinnat sekä luomutuotteiden heikko markkinatilanne.

- **Positiiviset odotukset:**

- Yli viidennes vastaajista (22,1%) uskoo taloudellisen tilanteensa paranevan. Optimismi perustuu muun muassa investointivelkojen maksuun, tukisiirtymien päätökseen, tuotannon laajentamiseen, odotuksiin normaalisadoista ilman sääkatastrofeja sekä hintakehityksen maltilliseen positiivisuuteen.

- Yli puolet vastaajista (51,9%) ei usko taloudellisen tilanteensa muuttuvan merkittävästi.

Onko uusi tukikausi muuttanut merkittävästi tilan tuotantotapoja tai viljeltäviä kasveja?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Kyllä	26	25,0%
Ei	78	75,0%

Kuvaile tarkemmin, mihin muutokseen uusi tukikausi on johtanut

Vastaajien määrä: 24

- **Viljelykierron muutokset:**

- Useat tilat raportoivat viljelykierron muutoksista, kuten öljykasvien poisjäännistä ja siirtymisestä syysviljoihin. Muutokset ovat vaatineet sopeutumista ja suunnitelmien päivittämistä.

- **Maanmuokkaus ja viljelykäytännöt:**

- Jotkut tilat ovat sopeutuneet vähentämällä maanmuokkausta ja lisäämällä nurmialueita, mikä viittaa pyrkimykseen parantaa maan laatua ja vähentää ympäristövaikutuksia.

- **Tukien vaikutus:**

- Tukipolitiikan muutokset, kuten luonnonhoitopeltojen tukien muutos ja uudet vaatimukset viljelykierron monipuolistamiseksi, ovat johtaneet tilojen toiminnan uudelleenarviointiin ja muutoksiin.

- **Taloudelliset haasteet:**

- Kustannusten nousu, tuotteiden hintojen lasku ja tukien leikkausmaininnat osoittavat, että taloudelliset haasteet ovat merkittäviä. Tilat pyrkivät karsimaan kustannuksia ja etsimään uusia kannattavuutta parantavia viljelytapoja.

- **Positiiviset odotukset:**

- Huolimatta haasteista, jotkut tilat näkevät positiivisia asioita tulevaisuudessa, kuten investointivelkojen maksamisen, paremmat hintanäkymät ja tuotannon tehokkuuden parantamisen.

Miten uusi ohjelmakausi vaikuttaa tilalle maksettaviin tukiin?

Vastaajien määrä: 104

	Vähenee merkittävästi	Vähenee hieman	Ei muutosta	Kasvaa hieman	Kasvaa merkittävästi
Kokonaistukimäärä	33,7%	49,0%	9,6%	4,8%	2,9%

Kuinka suureksi arvioit tukien osuuden tilan liikevaihdosta?

Vastaajien määrä: 103

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
10,0	99,0	53,4	55,0	5496,0	18,2

Onko tila aikeissa tehdä tuotantoon liittyviä investointeja vuosina 2023-2027?

Vastaajien määrä: 104

	n	Prosentti
Kyllä	46	44,2%
Ei	33	31,7%
Aikeista on luovuttu/ investointi on jäädytetty	25	24,1%

Onko/oliko tila suunnittelemassa joitain seuraavista investoinneista?

Vastaajien määrä: 69, valittujen vastausten lukumäärä: 116

	n	Prosentti
Maatalousmaan osto	26	37,7%
Kotieläintuotannon rakennusinvestointi	15	21,7%
Eläinten hyvinvointia edistävä rakentamis- tai koneinvestointi (olemassa olevaan rakennukseen)	16	23,2%
Muu rakennusinvestointi	20	29,0%
Merkittävä kone- tai laiteinvestointi	26	37,7%
Ei mikään näistä, voit kertoa mikä	13	18,8%

”Ei mikään näistä, voit kertoa mikä” kentän vastaukset:

- Kasvituotannon investoinnit, biokaasu, ojitus, aurinko- ja tuulivoima.

Millainen vaikutus seuraavilla seikoilla ollut tilan investointisuunnitelmiin?

Vastaajien määrä: 104

	Ei vaikutusta	Kohtalainen vaikutus	Merkittävä vaikutus	Keskiarvo	Mediaani
Kannattavuuden heikentyminen	15,5%	49,5%	35,0%	2,2	2,0
Aikaisempien lainojen kustannusten nousu	48,1%	28,8%	23,1%	1,8	2,0
Rahoituksen korkojen nousu	39,4%	34,6%	26,0%	1,9	2,0
Rahoituksen omapääoman vaatimuksen kiristyminen	59,6%	24,0%	16,4%	1,6	1,0
Laina-aikojen lyhentymisen	66,0%	20,4%	13,6%	1,5	1,0
Lainsäädännön muutokset	46,6%	35,0%	18,4%	1,7	2,0
Epävarmuus tilan jatkuvuudesta	42,7%	33,0%	24,3%	1,8	2,0
Yleinen epävarmuus tulevaisuudesta	22,3%	48,6%	29,1%	2,1	2,0
Jokin muu, mikä? (voit jättää tyhjäksi)	21,0%	15,8%	63,2%	2,4	3,0
Yhteensä	40,1%	32,2%	27,7%	1,8	2,0

"Jokin muu, mikä?" -kentän vastaukset:

Vastauksissa oli byrokratian lisääntymisen, ikääntymisen ja omat jaksamiseen liittyvät kommentit.

Mistä seuraavista yritys tavoittaa asiakaskuntansa (minne/ kenelle tila myy tuotteensa)?

Vastaajien määrä: 103, valittujen vastausten lukumäärä: 181

	n	Prosentti
Suuret ostoliikkeet kotimaassa	71	68,9%
Lähialueen muut tilat	29	28,2%
Vientimarkkinoilta (Suomen ulkopuolelta)	7	6,8%
Suoramyynti maatilalta	30	29,1%
Suoramyynti reko-renkaiden tms. kautta	15	14,6%
Omalla tuotenimellä lähialueen kauppojen kautta	11	10,7%
Tori- / tukkumyyntinä	1	1,0%
Muu myyntitapa, mikä?	17	16,5%

"Muu myyntitapa, mikä?" kentän vastaukset:

Osuuskunnat, suoramyynti teollisuudelle.

Mikä osuus yrityksen liikevaihdosta käytetään tuotteiden markkinointiin?

Vastaajien määrä: 57

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
0,0	21,0	3,2	2,0	181,0	3,5

Arvioi mikä osuus tilan tuotannosta päättyy hävikkiin?

Vastaajien määrä: 83

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
0,0	100,0	7,1	4,0	591,0	12,5

Myykö tila luomutuotteitaan tavanomaisena?

Vastaajien määrä: 103

	n	Prosentti
Kyllä	37	35,9%
Ei	66	64,1%

Mitä ja miksi tila myy luomutuotteita tavanomaisena tuotteena?

Vastaajien määrä: 36

Markkinadynamiikka ja hinta

- **Hinnan ja kysynnän epäsuhta:**

- Monet vastaajat raportoivat, että luomutuotteiden hinnat eivät ole riittävän kilpailukykyisiä verrattuna tavanomaisiin tuotteisiin, mikä tekee luomutuotteiden myynnistä luomuna vähemmän kannattavaa. Tämä on erityisen merkittävää viljan ja rehun kohdalla, jossa myllylaadut eivät täyty tai luomurehuviljalla ei ole markkinoita.

- **Riittämätön kysyntä ja markkinapuutteet:**

- Erityisesti alueilla, joilla ei ole riittävästi kysyntää luomutuotteille tai puuttuu luomumarkkinat, tilat päätyvät myymään tuotteensa tavanomaisina. Esimerkiksi luomuviljalle ei ole ollut ostajia, ja hinta on ollut alhaisempi, kuin tavanomaisella viljalla.

Infrastrukturi ja byrokratia

- **Infrastrukturi-ongelmat:**

- Kuten edellisinä vuosina, teurastamojen pitkät jonot tai puuttuvat luomumarkkinat ovat edelleen ongelma. Jotkut tilat mainitsevat, että lähin käytetty teurastamo on siirtynyt pois luomusta, eikä vaihtoehtoja ole saatavilla lähellä.

- **Byrokratian haasteet:**

- Lisääntyvä byrokratia ja tarkastukset, sekä luomusertifiointin aiheuttamat ylimääräiset vaatimukset, saattavat myös ohjata tiloja myymään tuotteitaan tavanomaisina. Esimerkiksi teurastamot eivät tee luomusopimuksia, mikä pakottaa myymään lihatuotteet tavanomaisina.

Yksinkertaisuuden ja helppouden merkitys: joillekin tiloille tavanomaisena myynnin helppous on avaintekijä, erityisesti kun on olemassa olevia asiakassuhteita, jotka eivät edellytä luomusertifiointia.

Kiinnostus panostamaan hiiltä sitoviin viljelytoimenpiteisiin

Vastaajien määrä: 104

	Ei kiinnostunut	Jokseenkin kiinnostunut	Erittäin kiinnostunut	Keskiarvo
Olisitko kiinnostunut panostamaan, vaikka toimenpide aiheuttaisi tulonmenetyksiä?	44,7%	43,7%	11,6%	1,7
Olisitko kiinnostunut panostamaan, mikäli menetetyt tulot korvattaisiin?	3,8%	42,3%	53,9%	2,5
Olisitko kiinnostunut panostamaan, mikäli tämä olisi kannattavampaa kuin muu viljely?	3,9%	31,7%	64,4%	2,6
Yhteensä	17,5%	39,2%	43,3%	2,3

Tunnen maatalouteen liittyvää päästökauppaa ja hiiliviljelyn periaatteita

Vastaajien määrä: 95

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	5,3	5,0	505,0	2,7

Käytetäänkö tilalla pölytyspalveluja?

Vastaajien määrä: 103

	n	Prosentti
Ei, tilalla ei kasvateta pölyttäjriippuvaisia kasveja	58	56,3%
Kyllä, paikallisten mehiläishoitajan palveluita	21	20,4%
Kyllä, ulkomaalta tuotuja pölyttäjiä	0	0,0%
Kyllä, tila hoidetaan itse mehiläisiä	3	2,9%
Ei / jokin muu syy:	21	20,4%

- **Ei / jokin muu syy:**
 - Palveluiden puute alueella, tiedon puute palveluntarjoajista tai erityiset viljelyolosuhteet, jotka eivät edellytä pölytyspalveluiden käyttöä.

Huolestuttaako sinua jokin alla olevista asioista?

Vastaajien määrä: 97, valittujen vastausten lukumäärä: 165

	n	Prosentti
Maatalousalan yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys eli ns. sosiaalinen lisenssi	63	64,9%
Suurpetovahingot	40	41,2%
Tartuntatautilanne Suomessa/ Euroopassa	34	35,1%
Jokin muu, mikä?	28	28,9%

Jokin muu, mikä? -kentän vastaukset:

- Erityisesti huolta aiheuttavat byrokratian määrä, luomun kilpailukyky, ulkomailta tuodut halvat tuotteet, ja viljelijöiden neuvotteluvoiman heikkeneminen.

Muita kommentteja koskien luomutuotannon nykytilaa ja tulevaisuutta.

Vastaajien määrä: 49

Taloudelliset huolenaiheet

- **Markkinatilanteen epävarmuus:**

- Huoli markkinatilanteen epävarmuudesta ja luomutuotteiden kysynnän heikkenemisestä on ilmeinen. Monet viljelijät kokevat, että luomutuotteiden hinta ei vastaa tuotantokustannuksia tai että luomulle ei ole riittävästi markkinoita.

Sääntelyn ja byrokratian haasteet

- **Lisääntyvä sääntely ja kustannukset:**

- Viljelijät ilmaisevat huolensa siitä, että sääntelyn lisääntyminen ja nousevat kustannukset tekevät luomutuotannosta yhä vaikeampaa. Hallinnon päätökset koetaan usein kaukaisiksi viljelijöiden todellisuudesta.

Ympäristö ja tuotannon tulevaisuus

- **Hiiliviljely ja kestävä kehityksen menetelmät:**

- Jotkut kommentit heijastavat kiinnostusta kestävään kehitykseen ja hiiliviljelyyn. Viljelijät näkevät nämä menetelmät tulevaisuuden mahdollisuutena, mutta kokevat, että tuki ja ymmärrys näille käytännöille ovat riittämättömiä.

Kuluttajien tietoisuus ja luomun arvostus

- **Kuluttajien tietoisuuden lisääminen:**

- Monet viljelijät korostavat tarvetta lisätä kuluttajien tietoisuutta luomun eduista. He kokevat, että luomutuotannon todellinen arvo ja ympäristöhyödyt eivät välity kuluttajille riittävästi.

Millä tavoin MTK voisi edesauttaa alan kehittymistä?

Vastaajien määrä: 58

- **Markkinoiden parantaminen ja sääntelyn helpottaminen:**

- Korostettiin tarvetta tehdä markkinoista toimivampia ja sääntelyn yksinkertaisempaa luomutuotannolle.

- **Valvonnan ja byrokratian keventäminen:**

- Toivottiin, että MTK vaikuttaisi valvonnan muuttamiseen neuvonnallisemmaksi ja vähentäisi byrokratiaa.

- **Luomutuotannon näkyvyyden ja imagon parantaminen:**

- Painotettiin tarvetta lisätä luomutuotannon näkyvyyttä ja parantaa sen imagoa.

- **Yhteistyön parantaminen:**

- Ehdotettiin, että MTK tekisi yhteistyötä muiden järjestöjen ja alan toimijoiden kanssa luomutuotannon edistämiseksi.

- **Taloudellisten kannustimien lisääminen:**

- Toivottiin, että MTK vaikuttaisi taloudellisten kannustimien lisäämiseen luomutuotannolle.

Onko jotakin muuta mitä haluaisit tuoda esille?

Vastaajien määrä: 18

Maatalouden haasteet ja huolenaiheet

- **Maatalousalan tilanne:**
 - Monet kommentoijat kuvaavat maatalouden nykytilaa haasteelliseksi, mainiten tappiolliset vuodet, viranomaisten aiheuttaman paineen ja EU-byrokratian. Erityisesti korostetaan pientilojen ahdinkoa suurtiloja suosivan politiikan edessä.
- **Tukipolitiikka:**
 - Vastaajat nostavat esille tukien leikkaukset, huonon tiedottamisen tukipolitiikan muutoksista ja maataloustukien jäädytykset indeksikorotuksissa. Tukiin liittyvä epävarmuus ja niiden väitetty lasku viime kauden aikana herättävät huolta.
- **Työvoima ja sukupolvenvaihdos:**
 - Huoli nuorten kouluttautumisen vähyyks alalle ja jatkajien puute tiloilla nousee esille. Vastaajat korostavat nuorten viljelijöiden ja jatkajien aseman tukemisen tärkeyttä.

MTK ja edunvalvonta

- **Edunvalvonta ja luomun tuki:**
 - Kritiikki kohdistuu MTK:n luomuedunvalvontaan. Toivotaan, että MTK olisi aktiivisempi luomutuotannon edistämässä ja paremmin mukana neuvottelupöydissä, myös kuulemassa muita luomualan toimijoita.
- **MTK:n toiminta ja yhteistyö:**
 - Esille tuodaan myös toiveita MTK:n toiminnan uudistamisesta, sisäisen riitelyn lopettamisesta ja luomun sekä tavanomaisen tuotannon välisen vastakkainasettelun vähentämisestä. Lisäksi kannustetaan MTK:ta ottamaan selkeämpi kanta esimerkiksi EU:n Green Deal -politiikkaan.

Luomutuotannon ja ympäristöasioiden tulevaisuus

- **Luomutuotannon tärkeys:**
 - Useat vastaajat korostavat luomutuotannon merkitystä ratkaisuna ilmastonmuutokseen, biodiversiteetin suojeluun ja kestävään kehitykseen. On huolta luomun kilpailukyvystä kuluttajien ostovoiman heiketessä ja luomun imagon kehittämisen tarpeesta.
- **Ympäristö ja vastuullisuus:**
 - Kommentit heijastavat myös yleistä huolta ympäristöön liittyvistä asioista ja maatalouden kestävydestä. Kehotetaan MTK:ta nostamaan esiin luomutuotannon ympäristöllisiä etuja.